

ét forøvrigt også gør. Det er ganske tankevækkende, at den industrielle vækst i de to lande, hvis industri i størst omfang er præget af meget store virksomheder — USA og Storbritannien — har været væsentlig svagere end i de øvrige vesteuropæiske lande, hvis industri i større grad præges af mellemstore virksomheder, og at dansk industri med sin differentierede struktur er placeret højt på skalaen.

### *Kapital fra udlandet.*

Endelig bør det nævnes, at medlemsskab af EF og de heraf følgende frie kapitalbevægelser ikke generelt kan siges at være nogen forudsætning for en bedre forsyning af erhvervslivet med kapital.

For det første synes der at være bred enighed om at tilstræbe en sådan ligevægt mellem produktion og forbrug i dansk økonomi, at kapitalimport i det omfang, vi har set det i de senere år, kan undgås.

For det andet må det tages i betragtning, at de begrænsninger med hensyn til låntagning og salg af danske værdipapirer i udlandet, som skal bortfalde i tilfælde af medlemskab, først og fremmest beror på danske restriktioner, vi ikke er forpligtet til at opretholde, selvom vi ikke bliver medlem.

### *Konklusion.*

De ovenanførte betragtninger om de toldmæssige, industripolitiske og kapitalmarkedsmæssige virkninger af medlemskab sammenlignet med en frihandelsordning viser, at en frihandelsløsning i hvert fald ikke vil stille industrien ringere end medlemsskab, hverken med hensyn til produktion eller eksport. Deltagelse i EF's toldunion kan betyde øgede råvare- og energiudgifter i sammenligning med en frihandelsaftale. For industrien som helhed bliver det måske ikke afgørende beløb, det kan dreje sig om, men for enkelte produktioner kan det godt blive mærkbart, og den øgede valutaudgift, der kan blive tale om, vil næppe være helt ringe i forhold til den valutagevinst på landbrugsområdet, medlemsskab kan indbringe.

### *De samfundsøkonomiske virkninger.*

#### *Balanceproblemer.*

Gennem det meste af 1960'erne har der været betydeligt underskud på betalings-

balancens løbende poster, som i 1970 og 1971 yderligere forøgedes til et underskud på henholdsvis 4 mia kr. og godt 3 mia kr. Gennem en årrække har vi således — bl. a. på grund af relativt gunstige private lånemuligheder i udlandet — forbrugt og investeret mere, end vi har produceret. Det har muliggjort en højere levestandard, end vi ellers kunne have haft, og lettet de omstillingsproblemer, der bl. a. har været forbundet med landbrugets afgivelse af arbejdskraft. Udviklingen har imidlertid medført en forøgelse af gælden til udlandet, som der er bred enighed om at søge bragt til ophør. Det er bl. a. baggrunden for perspektivplanens forudsætning om, at der i løbet af 1970'erne tilvejebringes et overskud på vare- og tjenestebalancen på 3 mia kr. årligt.

I 1971 var underskuddet på vare- og tjenestebalancen — d.v.s. forskellen mellem den samlede import af varer og tjenester og den samlede eksport af varer og tjenester — 2 mia kr. (Når dette tal er mindre end betalingsunderskuddet skyldes det bl. a. at rentebetaling og gaver til udviklingslandene ikke medregnes). Det økonomiske sekretariat har i sin årsoversigt i marts 1971 skønnet, at der for 1972 kan ventes en nedbringelse af underskuddet med ca. 1½ mia kr. Udviklingen i årets første 4 måneder har da også vist en forbedring på 1,3 mia kr., bl. a. på grund af stærk stigning i industrieksporten, som jo fortsat går udmærket, selvom vi ikke er kommet i EF. Det er derfor ikke usandsynligt, at der i 1972 kun bliver ringe underskud eller omtrent ligevægt på vare- og tjenestebalancen.

Den opgave, det danske samfund står overfor, hvadenten vi kommer i EF eller ej, er således at sikre at eksporten af varer og tjenester stiger godt 3 mia kr. mere end importen i de kommende år, eller, hvad der er det samme, at nationalproduktet øges 3 mia kr. mere end forbrug og investeringer — f. eks. frem til 1978. Opgaven er særligt krævende, både fordi vi i modsætning til tidligere må forøge forbrug og investering mindre end produktionsforøgelsen, og fordi produktionsforøgelsen i 1970'erne ventes at blive forholdsvis mindre end i 1960'erne på grund af ringe stigning i arbejdsstyrken og øget anvendelse af arbejdskraft i den offentlige sektor.

I de sidste 10 år er bruttonationalproduk-